

Οι Έλληνες του Παναμά

Έρευνα και επιμέλεια
κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Η Μαρία Καβάσιλα του Μερκουρίου, η οποία ζει στον Παναμά για πάνω από 40 χρόνια.

Η κα Καβάσιλα, είναι σήμερα συνταξιούχος. Σπούδασε Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, την εποχή που πολύ λίγα κορίτσια τολμούσαν να σπουδάσουν Θεολογία γιατί θεωρούνταν σπουδές μόνο για άνδρες! Μετά τις σπουδές της, και στην πιο όμορφη ηλικία της ζωής της, μετανάστευσε στην πόλη του Παναμά, εκεί όπου ζούσαν και τα αδέρφια της για να εργαστεί και να γυρίσει κάποτε στην Ελλάδα. Τα χρόνια πέρασαν, παντρεύτηκε εκεί, εργάστηκε με Έλληνες του Παναμά και αφού έκανε τη δική της οικογένεια παρέμεινε μόνιμα εκεί. Έχει δύο παιδιά και τα δύο σπούδασαν σε Πανεπιστήμια της Αγγλίας. Αυτό που ζητούσε μόνο από εμάς ήταν να της στείλουμε βιβλία ελληνικά για να διδάξει τα παιδιά δεύτερης και τρίτης γενιάς την ελληνική γλώσσα. Τους μάθαινε τα ελληνικά και τις ελληνικές παραδόσεις, τα ήθη και έθιμα της Ελλάδας και της Σύμης που τόσο αγαπά και που δεν ξέχασε ποτέ. Στις εθνικές γιορτές, στόλιζε την αίθουσα, που της παραχώρησαν, με σημαίες ελληνικές και με αφίσες που ζωγράφιζε η ίδια. Σήμερα είναι συνταξιούχος και σε μεγάλη ηλικία και αν και πρότεινε άλλη καθηγήτρια να διδάξει την ελληνική γλώσσα, οι γονείς και οι φίλοι τους ζητούσαν την Μαρία Καβάσιλα, η οποία συνεχίζει να διδάσκει με αγάπη και πάθος και να μαθαίνει τα παιδιά την ελληνική γλώσσα.

Παρεμπιπτόντως, δεν μαθαίνουν ελληνικά μόνο τα παιδιά με ελληνική ρίζα, αλλά και παιδιά άλλων εθνικοτήτων που αγαπάνε την Ελλάδα και τον ελληνικό πολιτισμό. Και συνεχίζει με το ίδιο πάθος και αγάπη να διδάσκει την ελληνική γλώσσα, μυθολογία, ιστορία, πολιτισμό, καθώς και ήθη και έθιμα της Ελλάδας. Τους μαθαίνει ελληνικά τραγούδια, τον εθνικό ύμνο και προσευχές και εκκλησιαστικούς ύμνους.

Ο βιβλιοπώλης του Παναμά... είναι Έλληνας

Σε μια πόλη (και χώρα) που δεν διαθέτει πλούσια πολιτιστική ζωή το βιβλιοπωλείο Argosy του Γεράσιμου Κανελλόπουλου (ανιψιός του Παναγιώτη Κανελλόπουλου) είναι μια όαση. Στενός φίλος του Γκράχαμ Γκριν (ο Γκριν τον αποκαλούσε «Ο Έλληνας του Παναμά») και της Μαργκότ Φοντέιν (μετά το γάμο της με Παναμέζο) διευθύνει σχεδόν σαράντα χρόνια το βιβλιοπωλείο. Παλιότερα διατηρούσε σχέσεις μέσω αλληλογραφίας με την Σιμόν Ντε Μπρβουάρ, τον Αλμπερ Καμί, αλλά και την νθοποιό Τζόαν Κρόφορντ, για την οποία έτρεφε αμέριστο θαυμασμό. Ο Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες και ο Βάργκας Λιόσα όταν επισκέπτονταν τον Παναμά περνούσαν οπωσδήποτε από την οδό Via Argentina προκειμένου να τον δουν από κοντά. Όταν τον συνάντησα ήταν ογδόντα έξι χρονών και παρά το κάταγμα που τον ταλαιπωρούσε ήρθε από το σπίτι του, ειδοποιημένος από την υπάλληλό του, για να μας δει και να μιλήσει με κάποιον ελληνικά. «Στον Παναμά ήρθα πριν από εξήντα χρόνια, λόγω του γάμου μου με την κόρη του Αντώνη Ταγαρόπουλου». (Ο πάτηρ Μπίθας, ο πρεσβύτερος της ορθόδοξης εκκλησίας, μας τον είχε αναφέρει ως ευεργέτη της εκκλησίας. Από τα λόγια του καταλάβαμε πως πρέπει να ήταν ένας από τους πλουσιότερους κατοίκους της χώρας).

Μια σειρά από ράφια είναι αφιερωμένα στην Ελλάδα. Εκτός από την αρχαία ελληνική γραμματεία και τα βιβλία του Καζαντζάκη, του Καβάφη ή του Σεφέρη υπάρχουν και βιβλία της Φακίνου, της Δούκα και του Μάρκαρη. «Περισσότερο απ' όλα πουλάει η Αρχαία Ελλάδα. Όμως στον Παναμά δεν διαβάζουν ιδιαίτερα. Οι περισσότεροι πελάτες μου ήταν τουρίστες ή άνθρωποι των πρεσβειών».

Στους τοίχους μεταξύ των πολλών πορτρέτων υπάρχουν πορτρέτα του Καβάφη, του Ελύτη, του Σεφέρη, της Μερκούρη.

Σε περίοπτη θέση ξεχωρίζει ένας πίνακας ζωγραφικής. Ένα χέρι (το χέρι του) ακουμπάει σε ένα βιβλίο αφιερωμένο στον Καβάφη. Από κάτω του υπάρχουν άλλα έξι βιβλία, μεταξύ αυτών κι ένα βιβλίο για την αρχαιοελληνική τέχνη, επίσης «περιγραφές» των εμμονών του «Έλληνα του Παναμά». Σήμερα μπορεί να μην είναι τόσο απαραίτητη η παρουσία του στο βιβλιοπωλείο, αλλά το βιβλιοπωλείο είναι απαραίτητο στη δικιά του ζωή.

«Ο πεθερός μου είχε μεταξύ άλλων μια επιχείρηση εισαγωγών-εξαγωγών και γι' αυτό το λόγο έπρεπε να ταξιδεύω πολύ συχνά στην Νέα Υόρκη. Εκεί έβρισκα πάντα χρόνο να δω παραστάσεις. Η Μαργκότ δεν μπορούσε να πιστέψει πως σε ένα μήνα είχα δει 120 παραστάσεις χορού και θεάτρου! Συγχρόνως έτρωγα πολύ από τον ελεύθερο χρόνο μου στα βιβλιοπωλεία. Όταν πια δεν άντεξα άλλο τη δουλειά μου, ανοίξαμε με τη σύζυγό μου αυτό το βιβλιοπωλείο. Όλα τα βιβλία τα διαλέγαμε μόνοι μας στη Νέα Υόρκη». Μοναδικές, κυρίως παλιές εκδόσεις γύρω από το χορό και το θέατρο, στα ισπανικά και στα αγγλικά, πείθουν και τον πιο απαιτητικό βιβλιόφιλο πως εδώ είναι ο παράδεισός του. Ο ίδιος δεν έχει μεγάλη σχέση με τη ζωή της πόλης. Ζώντας στον ίδιο ουρανοξύστη που ζει και ο γιος του «του δώσαμε το όνομα του Στραβίνσκι, Ιγκορ και είναι διευθυντής της αλυσίδας σούπερ μάρκετ El Rey», προτιμάει να ασχολείται με την καλλιτεχνική κίνηση της Νέας Υόρκης. «Έχω χρόνια να έρθω στην Ελλάδα. Ο γιος μου έρχεται πιο συχνά με την οικογένειά του. Αγαπάει πολύ την Μύκονο».

«Νοσταλγείτε καθόλου την Ελλάδα;» «Μόνο τη νεότητά μου, νοσταλγώ! Όμως, όταν δημοσιευτεί το άρθρο να με ειδοποιήσετε για να ενημερώσω τους συγγενείς μου να πάρουν την εφημερίδα».

Σήμερα δεν γνωρίζουμε αν ακόμη ζει ο Γεράσιμος Κανελλόπουλος

Η Συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Ο Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες και ο Βάργκας Λιόσα όταν επισκέπτονταν τον Παναμά περνούσαν οπωσδήποτε από την οδό Via Argentina προκειμένου να τον δουν από κοντά.